

Új romániai fajok a csíki tócsákban

A tócsák is jelenthetnek tudományos, oktatási és turisztikai értéket – derül ki abból a felmérésből, amelyet Demeter László és két munkatársa végzett a Csíki-medencében, több hazai és külföldi szakember és egyetemista közreműködésével. A Tócsák élővilága és védelme elnevezésű program, amely Székelyföld időszakos tavainak élővilágát méri fel, a Csíki-medencében 2009-ben zajlott.

Daczó Katalin

A tócsák tudományos, oktatási és turisztikai értékeinek a megfelelő kihasználását is elősegítő program keretében 2008 szeptemberében és 2011 decembere között Székelyföld három, vizes élőhelyben gazdag tájegységében: a Gyergyói-, a Csíki- és a Háromszéki-medencében végeztek felméréseket egy helyi szakemberekből álló csoport.

Az élővilág

Demeter László projektvezető és munkatársai (Péter Gabriella projekt-asszisztens, Csergő Anna-Mária botanikus és András Kinga honlapszerkesztő) szerint a tócsáknak két fő típusa van a Csíki-medencében: az Olt árterén fekvő,

illetve az ártér szintjénél magasabban, általában hordalékúpokon található tócsák. Az első típust időnként előnti az Olt áradása, a magasabban fekvő tócsákat az árvíz nem érinti, ezért elszigeteltebbek, de vizes periódusuk gyakran stabilabb. „Ezeknek az élőhelyeknek a fő jellegzetessége, hogy bizonyos gyakorisággal kiszáradnak, ezért olyan specializált növény- és állatfajok népesítik be, amelyek képesek túlélni a száraz periódust, vagy nyugalmi állapotba kerülnek, vagy elvándorolnak” – mondta Demeter László.

A program keretében megtörtént a csíki időszakos tavak élővilágának felmérése, a kapott eredményekről számos publikáció is megjelent. Az összesített leírások szerint a Csíki-medence tócsáiban a kétéltűek közül a tarajos götte, a pettyes götte, a mocsári és a gyepi béka előfordulása a jel-

lemző. A kutatás öt új rákfajta mutatott ki Románia faunájára nézve, és ezek egyben romániai viszonylatban csak a székelyföldi medencékben fordulnak elő. Eggyel több elem, ami a székelyföldi tájakat összeköti.

„A munka során több mint kétszáz növényfajta is azonosítottunk – tájékoztatott Demeter László projektvezető. – Ezekből a Csíki-medence időszakos tavainak néhány ritka, illetve jellegzetes faja: a vidrafű, a fekete ribizli, a zsombéksás, a fürtös lizinka, a kenyérbél cickafark, a közönséges rence (egy húsevő hínárféle), a tőzegeper és a buglyos szegfű.”

Történet/történelem

A rendelkezésre álló adatok alapján a tócsák egy része az utolsó eljegesedés végén keletkezett, körülbelül tízezer éve, suvadások útján. Az aljukon felhalmozódott üledékben nagyon

sok növényi és állati maradvány található, amelyekből következtetni lehet nemcsak a tócsák élővilágának, hanem az őket körülvevő táj és a klíma változásaira is. „A tócsák üledékében meg van írva a Csíki-medence utóbbi néhány ezer évének tájtörténete, csak meg kell fejteni ezt az információt. Reméljük, hogy a közeljövőben sikerül anyagi háttérrel biztosítani ehhez a kutatáshoz” – mondta Demeter László.

A védelem

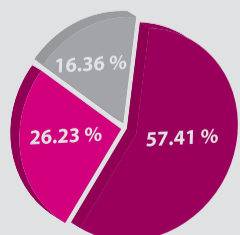
Romániában az időszakos tavak egy majdnem ismeretlen élőhelytípust képeznek, amelynek védelmére kevés figyelmet fordítanak – hangsúlyozták a szakemberek. A Csíki-medencében elsősorban a területek beépítése, a feltöltés, kisebb mértékben a lecsapolások veszélyeztetik a tócsákat. „A program keretében

tájékoztatjuk a helyi döntéshozókat az azonosított természeti értékekről, és javaslatokat dolgozunk ki a legértékesebb tócsák és tócsarendszerek védelmére” – részletezte Demeter László, akitől megtudtuk, hogy előkészületben van a Torda völgyében (Csíkdélne), Üverben (Csíkrákos) és Feketésben (Csíkszentsimon) található tócsák védelmére szóló javaslat. „Nagyon fontosnak tartjuk, hogy az összegyűjtött információkat beillesszük a helyi oktatásba, környezeti nevelésbe és ökoturizmusbba, hogy ezek az értékek ne heverjenek kihasználatlanul, illetve ne tűnjenek el meggondolatlan beavatkozások következtében.

A Tócsák élővilága és védelme elnevezésű program támogatója dr. Barbara Knowles, az angol Biológiai Társaság tudománypolitikai főtanácsadója. További információk a www.tocsa.eu honlapon.

Ne bocsássák áruba az ANL-s lakásokat!

A címbeli felszólítással ért egyet a Székelyhon.ro szavazóinak többsége, az elmúlt héten ugyanis arra voltunk kíváncsiak, egyetértenek-e azzal, hogy eladják az ANL-s, vagyis ifjúsági lakásokat? 324-en választottak a megadott lehetőségek közül, 186-an (57,41%) úgy vélik, nem kellene eladni az ANL-s lakásokat, a bérleti szerződések lejártá után a következő generáció rendelkezésére kellene bocsátani a lakrészeket. 85 voksoló (26,23%) azt mondja, ha már beköltöztek a bérlők, ne költöztessék ki őket. 53 szavazónak (16,36%) inkább azzal van gondja, ha eladják is a lakásokat, a befolyt összegből nem fognak kellő időben újabb tömbházakat felhúzni.

■ Nem! Ha lejár az 5 év, adjanak lehetőséget a következő generációnak.

■ Ha már becuccoltak, maradjanak...

■ Sajnos, nem fognak olyan ütemben újakat építeni, ahogy a meglévőket eladják.

Folyó héten is szavazásra hívjuk a Székelyhon.ro olvasóit, ezúttal a családorvosi rendelőknel bevezetendő telefonos bejelentkezéssel kapcsolatos véleményeikre vagyunk kíváncsiak. Szavazzanak tehát a Székelyhon.ro címlapján!

székelyhon.ro
Haza az interneten

Kovács Attila

Házi rejtvény

Első látásra egy harmadikos házi feladathoz igényelt szülői segítség igen egyszerűnek tűnik. Ránézünk, és máris tudjuk a megoldást, a választ, és könnyen adhatunk segítő tanácsokat a nebulónak. Az ember, a szülő magabiztossága akkor párolog el nagyon gyorsan, amikor kiderül, nem biztos, hogy úgy van, ahogy gondoltuk. Vagyis a házi feladatok nem mindig egyszerűek, könnyűek, hanem igenis rafináltak, sőt, nemcsak a harmadikost, hanem a szülőt is agytoránára készítetik, nem is kevésre. Szóval nézi a szülő a munkafüzetet, amelyben azt írja, írjunk közneveket. De nem akármit, hanem úgy, hogy például egyfor-

mán találjon a patak és a tenger szavakhoz, aztán olyant, amelyik egyformán talál a jég és víz szavakhoz. De az sem mindegy, hogy hány betűs, mert ezeket a közneveket megadott hosszúságú négyzetekbe kell írni, egymás alá, és ennek egy meghatározott sorát összeolvasva kijön egy szó, amit megfejtésnek tekinthetünk. Vagyis itt már eljutottunk ahhoz, hogy ez egy rejtvény, aminek megfejtése van. A szülő pillanatnyi tudatavarában megnézi, hogy tényleg munkafüzetet, vagy esetleg rejtvényújságot tart a kezében, de nincs semmi kétség, ez rejtvényrel kombinált házi feladat. És mivel a rejtvényt, ha nem tet-

szik, le lehet tenni, de a házi feladatot nem, hát nekiveselkedik a megoldásnak, és turbó üzemmódban kezdi jártni az agyát. Hogy mások is így vannak ezzel, arról nemsokára egy telefonhívás tanúskodik, mert egy másik szülő is érdeklődik a megoldásról, amit nemsokára sikerül is eltalálni. Aztán gondolkodhatunk azon, hogy vajon a házi feladatnak álcázott kollektív agytorna a csapatban való munkát és kommunikációt hivatott tesztelni, vagy valami mást. Amúgy a patak és tenger szavakhoz passzoló négybetűs köznévi a part, a vízhez és a jéghez találó négybetűs pedig a csap.

Én mondom